การวิเคราะห์แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

นางสาวอรุณี ลพพิจารณ์

006467

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชามัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2514

I 15275802

AN ANALYSIS OF GEOGRAPHY TEXTBOOKS USED IN THAI LOWER SECONDARY SCHOOLS

Miss Arunee Loppijarn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1971

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ .....ประธานกรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศะบุตร

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อ นางสาวอรุณี ลพพิจารณ์

แผนก วิชามัธยมศึกษา

ปีการศึกษา 2513

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อจะวิเคราะห์แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้อยู่ในโรงเรียนในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยมีวิธีดำเนินงานวิจัย 3 วิธีคือ (1) วิเคราะห์แบบเรียนโดยการศึกษาแบบเรียนอย่างละเอียด และค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสืออ้างอิง เขียนผลการวิจัยในรูปของการบรรยาย (2) วิเคราะห์แบบเรียนโดยการศึกษาแบบเรียนอย่างละเอียด เขียนผลการวิจัยในรูปของตาราง check list (3) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียน โดยสร้างแบบสอบถามถามครูอาจารย์และนักเรียนที่สอน และเรียนอยู่ในระดับชั้นดังกล่าว เพื่อจะได้ทราบว่าครูอาจารย์และนักเรียนใช้แบบเรียนเล่มใดบ้าง และมีความเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแบบเรียนที่ใช้อยู่ทางด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม ความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ ตลอดจนความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักสูตร ในการส่งแบบสอบถามครูอาจารย์และนักเรียนใช้ประชากรที่เป็นครูอาจารย์ 47 คน และที่เป็นนักเรียน 191 คน ทั้งเพศชายและหญิงจากโรงเรียนต่าง ๆ 2 ประเภท คือ โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ โดยเลือกโรงเรียนด้วยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) ข้อมูลที่ได้นำมาคิดเป็นร้อยละ ในการวิเคราะห์แบบเรียนได้อาศัยหลักเกณฑ์การจัดทำรูปเล่มแบบเรียนที่ดี หลักการเรียนการสอน หลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ และความสอดคล้องกับหลักสูตร

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือแบบเรียนที่กระทรวงอนุมัติให้ใช้เป็นแบบเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 15 เล่ม มีทั้งข้อดีข้อบกพร่องควรแก้ไขอยู่ทุกเล่ม ไม่มีเล่มใดดีพร้อมทุกประการ และแบบเรียนที่จัดว่าเหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 แต่ละชั้นปรากฏว่าได้ผลวิเคราะห์เหมือนกัน และมีเรียงตามลำดับมากน้อยดังนี้ คือ (1) แบบเรียนของ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา (2) แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ (3) แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่เฉพาะภูมิศาสตร์กายภาพ (4) แบบเรียนฉบับของกรมวิชาการ ซึ่งนางสุมนา คำทอง เป็นผู้เรียบเรียง (5) แบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ สำหรับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับแบบเรียนดังกล่าวมีดังนี้ คือ แบบเรียนของ พ.อ.พูนพล อาสนจินดา ควรจะมีการแก้ไขในเรื่องการเรียงลำดับเนื้อเรื่องการแบ่งบทตอนของเนื้อหาให้ชัดเจนรัดกุมยิ่งขึ้น แบบเรียนของนายประเสริฐ วิทยารัฐ ควรจะแก้ไขปรับปรุงในด้านคุณภาพการจัดทำรูปเล่มบ้าง โดยเฉพาะรูปภาพประกอบไม่ชัดเจน แบบเรียนของกรมวิชาการฉบับปรับปรุงใหม่เฉพาะภูมิศาสตร์กายภาพ ควรจะแก้ไขในด้านความสอดคล้องกับหลักสูตร แบบเรียนของกรมวิชาการควรจะปรับปรุงในด้านคุณภาพ ในการจัดทำรูปเล่ม และความสอดคล้องของแบบเรียนกับหลักการเรียนการสอนและหลักจิตวิทยาในการเรียนรู้ ส่วนแบบเรียนของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ ควรจะปรับปรุงในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่มและควรจะเพิ่มเติมเนื้อหาของแบบเรียนให้มากขึ้นอีก

Thesis Title An Analysis of Geography Textbooks Used in Thai Lower Secondary Schools.

Name Miss Arunee Loppijarn

Department Secondary Education

Academic Year 1970

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze the geography textbooks used in various lower secondary schools in Bangkok and Dhonburi. Methods of study are as follows:-

(a) studying each geography textbook thoroughly, finding necessary data from reference books and reporting the results in a descriptive form.

(b) studying each geography textbook and reporting the results in check-list tables.

(c) analyzing the questionnaires filled in by a number of teachers and students in the lower secondary schools in order to find out what textbooks they are using and how they think about the quality of the texts used in relation with the methods of teaching, the psychology of learning and the

aims of geography teaching as stated in the curriculum.

The questionaires were completed and returned by 47 teachers and 191 students in both the government and the private schools selected by random sampling. The collected data were thereafter analyzed on a percentage basis.

The major findings indicate that none of the 15 textbooks investigated may be regarded as having perfect quality; each one still needs imporvement in one way or the other. In terms of their suitability and quality, the textbooks in each grade of the lower secondary level may be ranked according to the writers as follows: (1) texts written by Colonel Poonpol Asanachinda (2) texts written by Prasert Vitayarat (3) texts on Physical geography written by specialists appointed by the Ministry of Education (4) texts written by Sumana Kumtong under the appointment of the Ministry of Education and (5) texts written by Samniang Teeravanich and others.

As a results of the study, the following suggestions are made:-

1. Textbooks written by Colonel Poonpol Asanachinda should be improved in the sequential order of the content matters, and the arrangement of each chapter.

2. Textbooks written by Prasert Vitayarat should be improved as far as the printing quality is concerned, especially the clearness of the illustrations.

3. Texts on Physical geography prepared by the Ministry of Education should be given more attention as far as their conformity with the curriculum is concerned.

4. Textbooks written by Sumana Kumtong should be improved in the printing quality and in their conformity with the psychology of learning.

5. Textbooks written by Samniang Teeravanich and others should be improved in the printing quality and in the fullness of the content matters.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ พงศ์ปุตร ซึ่งได้กรุณารับเป็นผู้ควบคุมการทำวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำเอาใจใส่เป็นอย่างดีตลอดมา นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ สุพรรณี กาญจนัษฐิติ วิทยากรโททางสังคมศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และอาจารย์ใหญ่ ตลอดจนครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการรวบรวมข้อมูลมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อรุณี สพิจารณ์

สารบาญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ... ... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ... ... ฉ

กิตติกรรมประกาศ ... ... ฌ

รายการตารางประกอบ ... ... ฎ

บทที่

1 บทนำ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

งานด้านการเขียนและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง 19

วัตถุประสงค์ของการวิจัย... 30

ขอบเขตของการวิจัย 31

ความจำกัดของการวิจัย 32

คุณค่าของการวิจัย 32

วิธีดำเนินการวิจัย 33

คำจำกัดความ 36

2 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล 37

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 59

4 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 385

บรรณานุกรม 395

ภาคผนวก 400

ประวัติการศึกษา 510

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ	371
2	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา คิดเป็นร้อยละ...	373
3	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ คิดเป็นร้อยละ	374
4	ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของกรมวิชาการ ฉบับปรับปรุงใหม่เฉพาะภูมิศาสตร์กายภาพ คิดเป็นร้อยละ	375
5	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ	376
6	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของ พ.อ. พูนพล อาสนจินดา คิดเป็นร้อยละ	380
7	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของนายสำเนียง ตีระวนิช และคณะ คิดเป็นร้อยละ	382
8	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนภูมิศาสตร์ของกรมวิชาการ ฉบับปรับปรุงใหม่เฉพาะภูมิศาสตร์กายภาพ คิดเป็นร้อยละ	383